

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Vordingborg Realskole.

**Statens pædagogiske Studiesamling
København V.**

Efterretninger

om

Vordingborg Realskole

for

Skoleaaret 1880—81.

Ved

J. C. M. Ørum,

Cand. theol., Skolens Bestyrer.

Vordingborg.

Trykt i I. O. Willerups Bogtrykkeri.

1881.

Et Tilbageblik.

Ifølge kongelig Resolution af 13de Marts 1846 blev Vordingborg lærde Skole nedlagt den 30te Septbr. s. A., og af dens Ejendomme og Indtægter modtog Kommunen til „en forbedret Undervisningsanstalt“ Skolebygningen med Inventarium og Apparater samt Skole- og Discipulbibliothek, Rektorboligen, Stipendiefonden (2,317 Rdl.), en Kapital paa 734 Rdl., Degnebygget af Landsognet (26 Tdr. 2 Skpr. Byg), en Jordlod, hvoraf svares 2 $\frac{1}{2}$ Tdr. Byg, og Kostpengene (416 Rdl. aarlig). Under 22de Januar 1847 bemyndigedes Universitets Direktionen til at oprette „en videnskabelig Realskole“ i Vordingborg, og efter Skrivelse fra Direktionen til Kommunalbestyrelsen af 2den Februar s. A. lagdes Planen saaledes:

1. Skolens Formaal skal være dels at bibringe sine Disciple en saadan intellektuel og moralsk almindelig Dannelse, som maa anses for fornøden for ethvert oplyst Medlem af Borgersamfundet og dels ved Siden deraf tjene som Forberedelsesskole for de udvidede lærde Skolers Mellemlklasser.
2. Skolen skal bestaa af 3 Klasser.

3. Undervisningsgjenstandene ere: Dansk, Tysk, Fransk, Engelsk, Religion og Bibelhistorie, Geografi og Historie, Regning, Arithmetik og Geometri, Naturhistorie og Naturlære, Skrivning, Tegning, Sang og Gymnastik, hvorhos desuden de, som attraa det, kunne mod særskilt Betaling erholde Undervisning i det latinske Sprog. — Planen bestemmer tillige, at der skal være tre faste Lærere med et Aars Opsigelse, af hvilke den første, Skolens Bestyrer med Prædikat af Overlærer, har umiddelbart at indsende til Universitets Direktionen, der fører Overtilsynet med Skolen, Beretning om Undervisningen og Skolens indre Forhold. Skolens økonomiske Forhold underlægges Kommunalbestyrelsen, dog saaledes, at Direktionen stadig sættes i Kundskab derom, „og navnlig maa Direktionen anse det stemmende med Skolens Interesse, at der ikke af Kommunalbestyrelsen foretages Forandring med Reguleringen af Lærernes Gagering eller den engang bestemte Fordeling af Udgifterne til Skolens Hovedfornødenheder uden efter Overlæg med Direktionen.“

Den nye Skole aabnedes den 1ste Juni 1847 med forhenværende Adjunkt i Nakskov, cand. theol. C. Hjort som Bestyrer, cand. theol. F. E. Seidelin som anden og cand. philos. C. Thomsen som tredie Lærer. Efterat sidstnævnte var bleven ansat i 1851 som Adjunkt ved Randers Skole — han kom senere til Roskilde Skole og er død 1876 —, indtog cand. theol. O. F. H. Münster hans Plads, og for Hr. Seidelin, nu Præst i Aarhus, kom i 1854 cand. theol. P. Benzon. Hr. Münster kaldtes i 1858 til Præst, og fra den Tid indtil Hr. Hjorts Død i Oktober 1860 havde Skolen kun 2 faste Lærere, tredie Lærers Plads besørgedes ved Konstitution,

fordi man paatænkte at nedlægge Skolen paa Grund af det ringe Elevantal. Dette var fra 1848—60 efter Examensprotokollen følgende: 15, 20, 19, 18, 19, 20, 22, 26, 28, 24, 22, 16, 13.

Det skyldes afdøde Borgermester, Etatsraad Oxenbøll og den daværende Kultusminister, Biskop Mourad, at Skolen fik Lov til at leve, thi den havde mange Modstandere. Det besluttedes at gjøre et nyt Forsøg med lavere Skolepenge og noget højere Lærergager; og Forsøget lykkedes. Den 1ste Maj 1861 tiltraadte den nye Bestyrer, cand. theol. Ørum sin Plads med cand. theol. Benzon og cand. philos. S. Winding som Medarbejdere. Fra den Tid er Skolen, begunstiget af Tidsforholdene, gaaet jævnt frem, som følgende Talrække, der angiver Elevantallet den 1ste Juli i Tiden fra 1860—80, vil vise: 21—32—40—53—71—71—73—90—93—99—93—100 99—93—98—86—102—105—100—100. Samtidig har den lidt efter lidt udvidet sig til en Skole med 6 Klasser og 6 faste Lærere. I 1866 fik den Ret til at afholde Afgangsprøve af lavere Grad og i 1871 samme Prøve af højere Grad, hvilken Ret den endnu er i Besiddelse af.

Skolen havde oprindelig ingen Samlinger hverken til Naturhistorie eller Naturlære. Nu har den meget gode Samlinger, for hvilke den takker Selskabet til Naturlærens Udbredelse, Præstø Amtsraad og Sparekasse, hvilken sidste hjalp den til at indføre Kemi som Lærefag, men især Vordingborg Sparekasse, der rundhaandet har støttet den i flere Henseender. Discipelbibliotheket er blevet betydeligt forøget ved et maanedligt Medlemsbidrag af Eleverne, derimod ikke Skolebibliotheket i nogen væsentlig Grad.

For at hjælpe ubemidlede Børn frem har Kommunen oprettet 6 Fripladser, Sparekassen har siden 1873 ydet aarlig 100 Kr. til halve Fripladser, og af Vallø Stifts Midler bidrages der siden 1874 200 Kr. aarlig til Skolehjælp. Renterne af Fuldmægtig Falcks Legat, oprettet 1878, stort 1300 Kr., anvendes i samme Øjemed. For end ydermere at understøtte trængende Elever er der af forhenværende Elever i 1872 stiftet et Boglegat, der udgjør 775 Kr., hvoraf Renterne hidtil hvert Aar ere blevne delte mellem 2 Elever. Fra ældre Tid har Skolen arvet en Portion af det Schou-Bechmannske Legat, hvis Renter, 40 Kr., tilfalde en Elev af øverste Klasse.

Som Skolen saaledes er gaaet frem i indre Udvikling, saa ogsaa i økonomisk Henseende. Den begyndte i 1847 med et Tilskud fra Kæmnerkassen af 300 Rdl. om Aaret, nu faar den 1800 Kr. Og siden 1865 er der bevilget den et Tilskud fra den almindelige Skolefond, hvilket for Tiden andrager 1800 Kr. Derfor ere Lærrelønningerne ogsaa stadig blevne forhøjede; nu har Bestyreren 2500 Kr. og Fribolig, 2den Lærer 1500 Kr. + 200 Kr. som Inspektør, 3die og 4de 1400 Kr., 5te 1200 og 6te Lærer 900 Kr. I 1847 havde de tre Lærere: 600—400—350 Rdl. foruden Bolig, i 1861: 800—450—450 Rdl. og fri Bolig.

Der er i de nu snart forløbne 20 Aar bleven indmeldt 418 Elever, af hvilke, saavidt vides, 15 ere døde, 15 have taget den lavere, 44 den højere Afgangsprøve, 18 ere gaaede den studerende Vej. Mange kan Skolen ikke give Besked om, fordi den ved deres tidlige Udtrædelse af Skolen og Fraflyttelse har tabt dem af Syne.

Om dem, der have været Lærere ved Skolen, er at mærke: P. Benzon blev Førstelærer ved Borgerskolen i Maj 1863, traadte allerede fra denne Stilling i 1865 og privatiserer nu i Kjøbenhavn; S. Winding døde som Lærer ved Skolen i Oktober 1880; V. Johansen (fra August 1863—Septbr. 1874) er Præst i Tranderup paa Ærø; C. A. Christensen (Okth. 1864—Okth. 1871) er Lærer ved Rantzausminde Skole paa Fyen; Barfod (1866—Okth. 1868) er Præst; F. Holberg-Møller (Okth. 1871—August 1879) er Præst i Ulfbjerg og Lynnerup, Viborg Stift; A. Pedersen (August 1872—Okth. 1875) er Lærer i Bøgeskov ved Skanderborg; cand. philos. Buch (Okth. 1874—April 1876) blev Lærer ved Fredericia Skole; cand. polyt. E. Klestrup (Septbr. 1879—Januar 1881) gik som Civilingeniør til Frankrig.

Foranstaaende, der er fremkommet efter Opfordring af Hr. Departementschef, Konferensraad Linde som Bidrag til hans „Meddelelser om de lærde Skoler“, har jeg ment passende kunde staa i Spidsen for dette Aars Program til Erindring om 20 Aars Virksomhed her ved Skolen.

Pensionssagen.

Da det Andragende om Efterløn, som Bestyrerne af Thisted, Slagelse og Vordingborg Realskoler indgav i

Januar 1878 til Ministeriet (se Progr. for 1878), ikke førte til noget Resultat og forblev ubesvaret, indsendte vi det paany i November f. A. med følgende Efterskrift:

„Det Skolelovsforslag, som i de sidste Rigsdagssamlinger forelaa til Behandling uden at opnaa endelig Vedtagelse, vilde, hvis en saadan var opnaaet, mulig have ført til et for de af os bestyrede Realskoler gunstigt Svar paa foranstaaende Andragende. Da dette Haab glippede, og da de i Andragendet paapegede store Vanskeligheder i de siden dets Indlevering snart forløbne tre Aar ere blevne endnu mere trykkende, tillade vi os at ansøge det høje Ministerium om, at den for vore Skolers faste Lærere attraaede Ret til Efterløn gunstig maatte blive ordnet paa selvstændig Vej uden at afhængiggjøres af større Skolereformer, hvis Gjennemførelse let vilde kunne kræve længere Tid, end vore Skolers Tarv taaler. Da disse Skoler materielt bæres af Tilskud fra Stat, Amt og Kommune, turde mulig en Fordeling af Pensionsbyrden paa disse tre Kilder i Forhold til Størrelsen af de Tilskud, de yde til Skolernes Drift, findes at værre den naturligste Ordning, som vi herved tillade os at anbefale til det høje Ministeriums gunstige Overvejelse.“

Det var højlig at ønske, at dette Anliggende snarest mulig maatte ordnes paa en tilfredsstillende Maade. Realskolernes Lærere kunne dog ikke bestandig holdes hen i Uvished i en Sag, der er af saa stor Betydning for dem. Der er noget abnormt og urimeligt i, at Lærere ved Skoler, der spille en saa stor Rolle i Nutiden som Realskolerne og hvis Nødvendighed er almindelig anerkjendt, ikke ere pensionsberettigede, medens de andre Skolers Lærere ere det; det vil dog alle indrømme. Der er vist heller ingen, som vil nægte dem, hvad der paa en Maade kan kaldes deres Ret, saa det forekommer

mig, at den Sag let maa kunne afgjøres, allerhelst nu, hvor ingen Skoler nyde større Anseelse og Yndest end Realskolerne. Disse Skoler have for Tiden en Repræsentant paa Rigsdagen, og det maa ventes af hans Nidkjærlighed, at han ikke hviler, før der er kommen et endeligt Resultat. Og sandelig nu er der hengaaet lang Tid nok; nu maa Sagen antages at være moden til Afgjørelse.

Betænkning, afgivet over Kultusministerens Cirkulære af 5te Marts d. A.

Deres Excellence har med Tilsendelsen af Cirkulæret af 5te Marts rettet den Opfordring til mig at udtale mig om Realskolesagen, særlig da om en Sammensmeltning af den højere og lavere Afgangsprøve og hvad dermed staar i Forbindelse. Jeg skal i den Anledning tillade mig at hidsætte følgende:

Det er ganske vist, at der rundt om i Landet er vaagnet en Trang til en højere Undervisning end den, Almueskolen giver; — det viser de mange Realskoler, der efter en større og mindre Maalestok ere oprettede i de fleste Kjøbstæder, navnlig i de sidste 10 Aar, og som frekventeres temmelig stærkt baade fra By og Land. At der imidlertid ikke er ret Klarhed i Bevægelsen og at det ikke er rigtig gaaet op for Befolkningen, hvad Betydning den Dannelse, Realskolen kan yde, har for Børnenes Fremtid, viser det Faktum, at det kun er en lille Del af Eleverne, der gaa Skolen til Ende og altsaa underkaste sig Afgangsprøven. Derfor bør der vistnok indtil videre ikke forlanges mere end hvad en vel begavet og flittig Elev i 15 Aars Alderen kan præstere, da det vel

maa anses ønskeligt, at saa mange som muligt afslutte deres Skolegang med Afgangsprøven, hvorved de først faa det fulde Gavn af at have frekventeret Skolen.

At optage andre Fag eller Grene af et Fag i Skolen end dem, hvori der skal examineres ved Prøven, kan jeg ikke tilraade; der vil ikke komme noget rigtigt ud deraf. Derfor kan jeg f. Ex. ikke finde det hensigtsmæssigt at optage Stereometri og Trigonometri blandt det, der skal læses. Religion indtager en saa særegen Stilling, som Hjertesag mere end Lærefag, at det selvfølgelig danner en Undtagelse.

Det forekommer mig, at Afgangsprøven af højere Grad har vundet saa megen Hævd og Anseelse, at den i sine Hovedtræk bør fastholdes som den Fordring til almindelig borgerlig Dannelse, hvorefter der bør stræbes. Hertil kommer, at denne Prøve knytter Real- og Latinskolen nærmere sammen, og Erfaringen lærer, at det ikke er vanskeligt for en Elev, der har taget Afgangsprøven af højere Grad, at underkaste sig Adgangsexamen ved Universitetet med bedste Karakter efter et toaarigt Kursus. Derhos er Afgangsprøven af lavere Grad i Begreb med at blive et overvundet Stadium, idet flere Skoler, som begyndte med den, have arbejdet sig op til den højere, saaledes Vordingborg Skole, og flere ere i Færd dermed, netop fordi de indse, at kun den har Fremtiden for sig. At sammensmelte Prøverne til én synes derfor mindre nødvendigt, naar den ene er paa Veje til at gaa ud og den anden i Begreb med at rykke op i dens Sted.

Jeg kan ikke godt tænke mig noget af de tre Kultursprog udelukket fra Realskolens Afgangsprøve. Baade Engelsk og Tysk vil Befolkningen af Nyttigheds-Hensyn absolut gjøre Fordring paa. Det vilde altsaa, naar Valget mellem Tysk og Fransk stilles frit, gaa ud over Fransken. Men vi ville lige fuldt ikke kunne udelukke dette Sprog af Skolen; de fleste Forældre vilde kræve af os, at der undervises deri; og det synes ogsaa i alle Maader ligesaa berettiget til at komme i Betragtning som de to andre. Det er et

smukt Sprog med en stor og ejendommelig Literatur; ogsaa det har en vid Udbredelse og hører nu engang med til vore Skoler, ligesom det tjener til at belyse og støtte det engelske Sprog, hvoraf det danner en væsentlig Bestanddel. At udelukke det vilde for mig være et Tilbageskridt, de højere Realskoler gjorde. Derfor turde det maaske være rigtigt at blive staaende ved de to Prøver, indtil de andre Realskoler naa med, og da forekommer det mig, at Deres Excellences Udkast, navnlig ved Bestemmelsen om to fremmede Sprog i Stedet for ét, vilde danne et fortrinligt Grundlag for den lavere Prøve. For Bevarelsen af Tyvedelingen taler ogsaa, at mange Realskoler maa have Tid til at anskaffe det store og kostbare Apparat, som Undervisningen i Naturlære udkræver. Realskolevæsenet er dog endnu kun i sin Tilbliven, og der maa gives det Stunder til at udvikle sig.

Det er en Selvfølge, at Realskolen maa give en solid grammatisk Dannelse. Til dette Øjemed synes det tyske Sprog med sin Rigdom paa Former mig det ypperste. Og har end den tyske Stil, der er leveret ved Skolerne, i det hele taget været mindre god, saa har den dog tjent til at give Forstand paa Grammatik og skjærpe Tænkningen, hvorfor jeg mener, at den bør bibeholdes. Jeg tror, at Grammatikens Lovæ træde bedre frem gennem et fremmed Sprog end gennem Modersmaalet. Det er mig tvivlsomt, om der bør forlanges Stil i mere end et fremmed Sprog, og skal Stilen godtgjøre, at Eleven er hjemme i Grammatik, da kan Engelsk ikke komme i Betragtning. Beholdes tysk Stil, saa behøves ingen Prøve i dansk Analyse. Vi maa alle være Deres Excellence taknemmelige for den Omhu, hvormed De værner om Modersmaalet. Jeg frygter dog for, at Prøven efter Udkastet er noget for vidtløftig anlagt. Det er naturligt, at der forlanges af Eleven, at han skal kunne læse sit Modersmaal flydende, tydeligt og smukt, med Forstand og Følelse; i den Hensende er der vistnok meget forsømt. Ligesaa bør han ogsaa være inde i Literaturhistorie (Middelalderens med), som i saa høj Grad afspejler Na-

tionens indre Liv og giver Stof til saa megen Eftertanke. Men en mundtlig Fremstilling efter et opgivet Emne vil vistnok være for meget forlangt og vil i alt Fald trykke Eleverne overordentlig. Skal der leveres en Stil efter fri Opgave, da maa denne ikke fjerne sig for langt fra det i Skolen lærte og ubetinget ikke være af overvejende reflekterende Natur.

Mod Examenskommission eller Examenskommissioner (provincielle) taler, at det vil være forbundet med temmelig betydelig Bekostning for Forældrene at sende Børnene til Prøven og derfor rimeligvis vil forhindre mange i at tage den. Det skjønnes heller ikke, at Prøvens Afholdelse ved Skolen øver nogen Tvang paa denne. Den billigste Maade vilde være, om Prøven afholdtes med Censorer, tilkaldte fra Egnen, naar Skolen først var undersøgt og fundet skikket til at meddele forsvarlig Undervisning. Censorerne kunde jo antages med ministeriel Sanktion. Det maa nemlig vel erindres, at det ikke er nogen Embedsexamen, Talen er om, men en afsluttende Prøve for den unge, inden han skal træde ud i Livets forskjellige Sysler; thi den Opfattelse, at Prøven kun er for dem, der forberede sig til et eller andet Fagstudium, bør betragtes som antikveret. Realskolen er til almindelig Oplysnings Fremme, og Prøven af Vigtighed for alle Eleverne.

Jeg maa aldeles samstemme med D. E. i, at Præliminærexamen ikke har det mindste med Universitetet at gjøre. At den skilles derfra snarest muligt vilde jo tillige give det Udbytte, at der blev to Prover mindre, thi, som bekjendt, falde Fordringerne til de to Afgangsprøver ved Universitetet ikke sammen med Skolernes Prøver. Prøverne ved Universitetet have skadet Skolerne ved at berøve dem Elever, de ellers kunde have gjort Regning paa; og have overhovedet næppe været til Gavn for de unge Mennesker. Og den lavere Afgangsprøve ved Skolerne har sikkert tabt i Anseelse ved at stilles lige med den lille Præliminærexamen, hvortil Fordringer ere stillede saa lavt.

Jeg tillader mig at sammenfatte det her sagte i faa Ord.

Som Maal for Realundervisningen her i Landet sættes de i Bekjendtgj. af 18de Septbr. 1855 jfr. Bekjendtgj. af 25de August 1871 opstillede Fordringer. Alle tre Kultursprog bibeholdes og tysk Stil; tillige aflægges Prøve i Modersmaalet, navnlig i Læsning og Literaturhistorie. Da dette vanskelig kan kræves strax naaet af alle Realskoler, saa bestaar indtil videre en lavere Prøve i Overensstemmelse med Bekjendtgj. af 28de Maj 1859, dog at Engelsk bliver at tilføje som Examensfag og maaske Naturlære i det Omfang, som Cirkulæret af 5te Marts foreslaar. Præliminærexaminerne ved Universitetet afskaffes. Afgangsprøven, som Skolens Vidnesbyrd om, at Eleven har erhvervet sig almindelig borgerlig Dannelselse, afholdes som hidtil ved Skolen. Skal der sættes en Aldersgrænse, da maatte den vel blive 16 og 15 Aar, henholdsvis for den højere og lavere Prøve.

Saaledes opfatter jeg Situationen. Skal Realundervisning nyde Fremme her i Landet, maa der gaas læmpelig frem; Trin for Trin maa Løftelsen foregaa. Men en anden Ting maa ogsaa ske. Realskolens Lærere have et billigt Krav paa at stilles lige med deres Kollegaer ved den lærde og Almueskolen. De bør altsaa ogsaa være berettigede til Efterløn. Og i denne Hensende se vi alle med fuld Fortrøstning hen til D. E., at De vil virke til vort Bedste.

Idet jeg hermed slutter, bringer jeg min erkjendtligste Tak, fordi der er blevet givet mig Lejlighed til at udtale mig i dette Anliggende. Jeg tillader mig at vedlægge en Skrivelse fra min Kollega, Hr. Matthiessen, hvori han under Forudsætning af den højere Afgangsprøves Vedbliven har udtalt sig om sine Fag: **Mathematik og Naturlære.**

Skolens Virksomhed i Skoleaaret 1880—81.

Forberedelsesklassen. Dansk: Matzens Læsebog 1ste D. læst helt ud og 12 Digte lærte udenad efter samme Bog. Religion: Balslevs Bibelhistorie indtil Salomon. Historie: til Valdemar Atterdag efter Erslev. Geografi: Danmark og Europa efter Kortet. Regning: de fire Species med ubenævnte Tal, nogle begyndt med benævnte Tal.

Første Klasse. Dansk: Matzen II. og 11 Digte lærte udenad, Afd. A har skrevet c. 80 Stile, nogle af Afd. B. efter Bog. Tysk (1ste A): Simonsen og Kapers Læsebog S. 1—31. Religion: det gamle Testamente, de 10 Bud, Troen og Bønnen efter Luthers lille Katekismus, Ps. 57, 88, 162, 141, 352, 358. Historie: Danmark i den nyere Tid og Danmarks Midlaldertid tildels repeteret. Geografi: Danmark til Belgien. Naturhistorie: Pattedyrene. Regning: A Reguladetri med hele Tal, B de fire Species med benævnte Tal.

Anden Klasse. Dansk: Matzen III. c 100 S. i Forening med Analyse, 7 Digte, 75 Stile dels Gjenfortælling, dels efter Diktal. Tysk: Simonsen og Kapers S. 33—59, Rungs Mater. St. 1—5, 22—25, Deklination af Subst. og Pronom., Hjelpeverb og det regelrette Verbum. Engelsk: Listov I. St. 1—48. Religion: hele Balslevs Bibelh., de 10 Bud efter Katekismen, Ps. 3, 74, 102, 154, 161, 196, 205, 222, 251, 309, 358. Historie: den nyere Tid. Geografi: Østrig-Ungarn til Amerika. Naturhistorie: Fugle og Krybdyr.

Regning: Addition og Subtraktion i Brøk, de fleste tillige Multiplikation og Division. Tegning: Helsteds 3die H.

Tredie Klasse. Dansk: Oplæsning og Analyse efter Matzen III., lært udenad: Danebrog, Nationalsang, Heltene fra 2den April, Slaget ved Slesvig, Kampen ved Helgoland, Maalet, Glæde over Danmark, Danmark, mit Fædreland, Aftensang; c. 70 Stile, Gjenfortælling og Diktat Tysk: Simonsen S. 59—96, lært udenad: Familienfest, der weisse Hirsch, Gottes Vatreue; Rungs Mater St. 32—43, 46—50, det vigtigste af Formlæren; 12 Stile. Engelsk: Listov I. St. 65—157, 10 Stile. Fransk: Plötz syllabaires og nogle Smaastykker efter Ahn 1.; Grammatik indøvet mundtlig, c 25 Stile. Religion: hele Katek. undtagen Sakramenterne, Assens, Jesu Lidelse—ud og forfra til Hjemkomsten fra Babylon, Ps. 3, 142, 222, 225, 251, 457. Historie: Oldtiden og Middelalderen. Geografi: Danmark til Sydeuropa, Afrika, Amerika, Australien. Naturhistorie: Fisk, Leddyr, Bløddyr. Regning: Multiplikation, Division og Reguladetri med Brøk. Tegning: Helsteds 4de H.

Fjerde Klasse. Dansk: Oplæsning og Analyse efter Flor, lært Asker Ryg, Maalet, Evalds og Ingemanns Svanesang, 45 Stile, Diktat eller efter lettere Opgaver. Tysk: Hjort S. 21—67, Rung St. 51—75, det meste af Formlæren, 22 Stile. Engelsk: Listov II. St. 49—87, the children S. 139—167, 5 Stile. Fransk: Abrahams og Arlaud S. 1—47, Kjønøbøjning og de uregeln. Verber efter Ingerslev, 7 Stile. Religion:

hele katekismus, Lidelsen—ud, forfra—Rigets Deling. Historie: Oldtiden efter Blochs større. Geografi: fra Danmark til Frankrig efter Erslev Nr. 2. Naturhistorie: Mennesket—Høsefuglene, Strøm: Formlære, Frikronbladede og Helkronede. Arithmetik: Smith § 1—112. Geometri: § 1—143, 100 skriftlige Opgaver. Regning: Bokkenheuser Afsnit B § 5 og 6 samt en Del af Afsnit C. Naturlære: Lorenz § 1—58. Tegning: Helsteds 5te H.

Femte Klasse B. Dansk: Skrevet 35 Stile efter et i Skolen lært Stof. Af Literaturhistorien er gjennemgaaet Øhlenschläger, Ingemann, Heiberg, Grundtvig, Blicher, Chr. Winther. Tysk: Hjort S. 21—93, Rung: Præpositioner—ud, Kasuslæren efter Simonsens Syntax og sammes Formlære, 35 Stile. Engelsk: the children S. 139—224, Listov II. St. 100—ud, 35 Stile. Fransk: Borring S. 45—53, 116—143, Etudes litt. S. 105—119, 162—172, Formlære efter Ingerslev, 5 Stile. Religion: Lidelsen—ud, forfra—Rigets Deling. Historie: fra Rom under Konger til den nyere Tid. Geografi: forfra—Sydeuropa. Naturhistorie: Fisk, Leddyr, Bløddyr, Strøm: forfra—Lønbplanter. Naturlære: Varme, Magnetisme, Elektricitet og repet. mekanisk Fysik, Jørgensens Kemi: forfra—Fosfor. Arithmetik: Smith: til Logarithmer. Geometri: til regulære Polygoner, 210 skriftlige Opgaver. Regning: Blandede Opgaver. Tegning: efter Gibbsfigurer og andre Fortegninger.

Femte Klasse A. Dansk: Skrevet 28 Stile. Tysk: Hjort S. 146—173, 183—194, 225—244, c.

Halvdelen af Kellers Mustersammling, Oversættelse fra Dansk efter Lorenzens Stiløvelser, Simonsens Formlære og Syntax, 55 Stile. Engelsk: the children S. 100—336, Morris' Læsestykker, Listovs Læsestykker Nr. 1, to have, do, make efter Ankers Parlør, Rosings Formlære, 20 Stile. Fransk: Etudes litt. S. 10—20, 46—83, 119—147, kursorisk Læsning med 5te B efter Borrings Læsebøger, Ingerslevs Gram. — I de andre Fag er der gennemgaaet, hvad der fordres til Afgangsprøven, i Mathematik tillige Hovedsætningerne af Trigonometrien og 125 skriftlige Opgaver.

Fagene

have havt følgende Timeantal i de forskjellige Klasser:

	V A.	V B	IV.	III.	II.	I.	Fbkl.
Dansk	3	3	3	4	5	7	9
Tysk	3	3	3	3	3	4	"
Fransk	2	1 2	3	4	"	"	"
Engelsk	3	3	2	2	2	"	"
Religion	"	1	2	3	3	3	2
Historie	3	3	3	3	3	2	2
Geografi	"	2	2	2	2	2	2
Naturhistorie	"	2	2	2	2	2	"
Naturlære	2	1 2	3	"	"	"	"
Mathematik	5	5	4	"	"	"	"
Regning	1	1 1	2	4	4	4	5
Skrivning	"	"	1	2	4	4	5
Tegning	"	2	2	2	2	2	"
Sang	"	2	2	2	2	2	"
Gymnastik	"	2	2	2	2	2	2
	36	36	36	35	34	34	27.

I Sang ere Eleverne delte i 2 Hold, hvert med en særskilt Time foruden en Fællestime; i Gymnastik i 3 Hold, hvert med 2 Timer ugentlig. — Fra 3die—5te Kl. er ugentlig leveret en Skriftprøve, nedskrevet i Hjemmet. 1ste B har 1 Time Dansk mere end 1ste A., der derimod har 4 Timer Tysk ugentlig.

Imellem Lærerne have Fagene været fordelte paa følgende Maade:

Bestyreren har læst Tysk og Religion i 3die—5te Kl., Dansk i 4de og 5te, Engelsk i 5te Kl.; — 30 Timer.

Hr. Kand. Pedersen: Fransk i 3die—5te, Engelsk i 2den—4de, Tysk i 2den, Religion i Fbkl., Skrivning i 3die, Sang i alle Klasser; — 32 Timer.

Hr. Seminarist med udvidet Examen Matthiessen: Naturhistorie i 3die—5te, Mathematik, Regning og Naturlære i 4de og 5te Kl.; — 34 Timer.

Hr. Kand. theol. Benzon: Geografi i alle Klasser, Historie i 1ste—5te, Tysk i 1ste Kl.; — 33 Timer.

Hr. Seminarist Jeppesen: Regning i Fbkl.—3die, Dansk i 1ste, Skrivning i Fbkl., 2den og 4de Kl.; — 34 Timer.

Hr. Seminarist Rasmussen: Naturhistorie og Religion i 1ste og 2den, Dansk i Fbkl. og 2den, Historie i Fbkl., Tegning i alle Kl.; — 34 Timer.

Hr. Arrestforvarer Tapdrup: Gymnastik — 6 Timer.

Den 27de Oktober f. A. afgang ved Døden cand. philos. M. S. F. Winding, som havde været Lærer her ved Skolen i 19 Aar. Han var en Mand med gode Evner, grundige Kundskaber og stor Lyst til Lærerfaget; men han bar i mange Aar paa et skrøbeligt Legeme, hvad der ikke kunde undlade at hæmme hans Virksomhed, skjøndt han trolig holdt ud til det sidste. Paa hans Grav have Elever, ældre og yngre, sat en Sten, der bærer følgende Indskrift:

Til Minde om

M. S. F. Winding,

Lærer ved Vordingborg Realskole,

født den 7de Septbr. 1826, død den 27de Oktbr. 1880.

Fra taknemmelige Disciple.

Efter Hr. Windings Død vikarierede Hr. stud. jur. O. Lakjer til 1ste Februar, da den nye Lærer, Hr. cand. theol. P. E. Benzon, overtog Undervisningen i Historie og Geografi.

I Slutningen af forrige Aar opsagde Hr. polyteknisk Kandidat Klestrup sin Plads for at gaa som Ingeniør til Frankrig. I hans Sted traadte, allerede i Januar, Hr. Seminarist J. Jeppesen, Lærer ved Realskolen i Holstebro.

Eleverne.

Skolen tæller nu (1ste Juni) 104 Elever: 15 i 5te, 18 i 4de, 13 i 3die, 14 i 2den, 28 i 1ste, 16 i Fbkl. I Aarets Løb er der indmeldt 19 og udtraadt 11, af

hvilke 1 kom paa Herlufsholms Skole, 1 paa Elevskolen, 3 i Almueskolen, 6 udgik i Anledning af Konfirmation. Af Eleverne ere 31 fra fremmede Skoledistrikter. Henset til Forældrenes Stilling bliver at henføre til:

Haandværkerstanden . . .	29,
Kjøbmandsstanden . . .	17,
Agerbrugere	22,
Embedsstanden	13,
Sømandsstanden	7,
Skolelærere	5,
Forskjellige Bestillingsmænd	11.

Forældrenes Antal udgjør 83, hvoraf 4 med 3, 13 med 2 Sønner i Skolen.

Fri Skolegang har været tilstaaet: C. Jensen, C. Thomsen, F. Andersen og O. Schlichting af 5te Kl., C. Olsen og E. Hoffensetz af 3die Kl.

Før halv Betaling have gaaet: F. Moe og E. Thomsen af 4de, A. Wriedt af 2den, H. Weiergang, I. Eilertsen og V. Thomsen af 1ste Kl.

Skolehjælp af Vallø Stifts Midler nyde: V. Hansen og I. Ankersen af 5te, C. Fromberg af 4de og A. Hansen af 3die Kl.

Det Falckske Legat (stort 1300 Kr.) oppebæres af R. Jensen i 3die Kl.

Det Schou-Bechmannske Legat paa 40 Kr. gives til C. Jensen og V. Hansen af 5te Kl.

Renterne af Skolens Jubilæumslegat (for Tiden 775 Kr.) deles mellem A. Hansen, E Hoffen-

setz og C. Olsen af 3die med 10 Kr. til hver til Anskaffelse af Bøger.

Skolens Samlinger.

a) Den naturhistoriske er forøget med: en Flaggermus, en Stormmaage, to Agerhøns, en Spetmejsje (udstoppede af Hr. Matthiessen), en Sugefisk (foræret af forhenv. Elev V. Gundel), en Flod-Lampret (givet af Hr. Forvalter Albertsen, Aarslevgaard pr. Aarhus), derhos med forskellige Insekter, Muslinger, Konkylieer, Koraller samt en Del Mineralier.

b) Bibliotheket med følgende Gaver: Jung: Franske Stiløvelser til Brug for højere Real- og Pige-skoler, C. F. Rung: Fransk Elementarbog, Beissel: Det tyske Sprogs Formlære, V. Klausen: Udtog af Danmarks Historie med et Omrids af Norges og Sveriges, Samme: Mindre Udtog af Danmarks Historie med Illustrationer, Jastrau: Sange til Skolebrug, Bredsdorf: 60 Morgensange. Anskaffet er: Jul. Petersen: Arithmetik og Algebra samt Lærebog i Plangeometri, Sydows Europas Kort, Tidsskrift for populær Fremstilling af Naturvidenskaben, Tidsskrift for Fysik og Kemi og Historisk Arkiv. Fra Ministeriet er der modtaget de aarlige Programmer fra danske, norske og svenske Skoler.

Skolens Regnskab for 1880.

Indtægt.

Degntrave, 26 $\frac{1}{4}$ Tdr. Byg à 12 Kr.		
18 Øre	319 Kr.	73 Ø.
Afgift af Stipendiefondens Jordlod	30 —	45 —
Leje af Skolens Jordlodder	103 —	” —
Renter af udestaaende Kapitaler	1,114 —	42 —
Skole- og Indskrivningspenge ÷ Fri- pladser (378 Kr. 48 Øre)	4,416 —	8 —
Indtegningspenge	48 —	” —
Kommunens Tilskud	1,800 —	” —
Underskud*)	2,158 —	54 —
	9,990 Kr.	22 Ø.

Udgift.

Lærernes Løn	8,920 Kr.	” Ø.
Undervisningsrekvisiter	56 —	76 —
Rengjøring og Skolekone	101 —	56 —
Bogtrykker	50 —	” —
Brændsel	350 —	” —
Skatter og Afgifter	91 —	94 —
Assurance	6 —	79 —
Regnskabsføring	59 —	95 —
Bygninger og Inventarier	337 —	22 —
Andre Udgifter	16 —	” —
	9,990 Kr.	22 Ø.

*) Til Dækning af Underskuddet bidrager den almindelige Skolefond 1800 Kr.

Lærebøgerne for næste Skoleaar.

Forberedelsesklassen. Holbechs og Matzens ABC og Læsebog, Hansens Regnebog, Balslevs Bibelhistorie.

Første Klasse. Matzens Læsebog II., Simonsens og Kapers tyske Læsebog for Begyndere, Blochs mindre Lærebog i Historie, Erslevs Geografi Nr. 4, Lützens Begyndelsesgrunde af Naturhistorien Nr. 2, Balslevs Bibelhistorie, Luthers lille Katekismus, Hansens Regnebog 1ste D.

Anden Klasse. Matzens Læsebog III., Simonsens og Kapers tyske Læsebog, Jürs og Rungs Materialier, Simonsens Formlære, Blochs mindre Historie, Erslevs Geografi Nr. 4, Lützens Begyndelsesgrunde, Listovs Ledetraad Nr. 1 (1879), Balslevs Bibelhistorie og Katekismus, Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasser.

Tredie Klasse som anden, men tillige Ploetz's Syllabaire Français og Assens mindre Bibelhistorie (istedetfor Balslevs).

Fjerde Klasse. Flors danske Haandbog, Hjorts tyske Læsebog, Jürs Materialier, Simonsens Formlære, Arlauds og Abrahams' franske Læsebog, Listovs Ledetraad Nr. 2, the children of the new forest, Blochs Historie for Realklasser, Erslevs Geografi Nr. 2, Assens mindre Bibelhistorie, Balslevs Katekismus, Lützens Begyndelsesgrunde, Strøms Botanik, Lorenz' Naturlære, Smiths Arithmetik og Geometri.

Femte Klasse B som 4de, men tillige Jørgensens Begyndelsesgrunde i Kemi og Tillæg til Lorenz' Naturlære samt Simonsens Syntax.

Femte Klasse A. Som Afd. B, dog i Tysk: Lorenzens Stiløvelser (for Rungs) og Kellers Muster-sammling deutscher Gedichte, fremdeles Borrings Etudes litteraires, Listovs Læsestykker Nr. 1 og Lalandes Logarithmetabeller.

Desuden maa Eleverne være forsynede med Lovsange til Skolebrug, samlede af Ørum, Eleverne i 4de og 5te med et Tegnebestik.

Examina.

Afgangsprøven af højere Grad afholdtes: den skriftlige den 15de og 16de Juni, den mundtlige den 21de—23de Juni. Foruden Lærerne deltog i Bedømmelsen Hr. Professor Steen (i Dansk, Tysk, Fransk, Geografi, Mathematik), Hr. Distriktslæge Gundel i Engelsk, Hr. Læge Krebs i Naturhistorie, Hr. Pastor Hansen i Historie og Hr. Kaptain Hartung i Naturlære

Opgaverne ved den skriftlige Prøve vare i:

Udarbejdelse i Modersmaalet: De forskjellige Jordbelters vigtigste Ejendommeligheder.

Tysk Stil: Da den tapre Portugiser (Portugiese) Laurieros var bleven fanget af Fjenderne, lovede han disse at forhandle med sine Landsmænd om (wegen) Fangernes Udvexling (Auswechslung). Han blev derfor løsladt, efterat han edelig (eidlich) havde forsikret, at han vilde vende tilbage, hvis han ikke opnaaede, hvad de ønskede. Da han nu havde meddelt sine Landsmænd sit Ærinde (Auftrag), vægrede han sig i Begyndelsen ved at ytre sin egen Mening; endelig talte han efter mange Opfordringer omtrent saaledes: „Jeg tvivler ikke om, at I vide, hvor højt jeg elsker mit Fædreland og mine Medborgere; men min Fordel skal ikke være i Strid med Fædrelandets Vel og Ære. Beslutter derfor uden Hensyn til (Rücksicht auf) mit Vel, hvad der kan være nyttigt for Eder og Fædrelandet. Jeg selv vil ihukommende (eingedenk) den højere Pligt hellere aldrig leve ved Eders Side end forlade Retskaffenhedens Vej.“ Fjendernes Forslag (Antrag) blev forkastet; men Laurieros vendte ifølge sit Løfte tilbage, og Kjærligheden til Fædrelandet hindrede ham ikke i at handle saaledes, at han blev sin Ed tro.

Arithmetik. 1. En Blystang har Form af en Cylinder, hvis Højde er $h = 5,675^{\circ}$ og Grundfladens Radius $r = 1,36^{\circ}$. Hvor mange Kugler kan der støbes af denne Stang, naar de skulle passe til et Bøseløb, hvis indvendige Omkreds er $1,75^{\circ}$? Cylinderens Kubikindhold er $T_1 r^2 h$, Kuglens $= \frac{4}{3} T_1 R^3$.

2. At finde y og x af Ligningerne:

$$y^2 + x = 45,$$

$$y^4 - x = 45.$$

3. Find Summerne af Leddene i de følgende Rækker med uendelig mange Led:

$$A = 1 + \frac{2}{3} + \frac{4}{9} + \frac{8}{27} + \dots$$

$$B = 1 - \frac{2}{3} + \frac{4}{9} - \frac{8}{27} + \dots$$

Bevis, at Summen af et lige Tal ($2n$) af de første Led i Rækken A altid er 5 Gange saa stor som Summen af et tilsvarende Led i B.

Geometri. 1. Til en Cirkel er der trukket to hinanden skjærende Tangenter. At angive og bevise igjennem hvilke mærkelige Punkter, hørende til Cirklen og deri liggende rette Linier, Tangentvinklens Halveringslinie gaar.

Naar Tangentvinklen er n° , hvor store blev da de fire Buer, hvori Cirklen deles ved Berøringspunkterne og Skjæringspunkterne med Halveringslinien?

2. Naar Længderne af Stykkerne af to Tangenter til samme Cirkel fra deres Skjæringspunkt til Berøringspunkterne ere 1 Fod og deres mellemliggende Vinkel 60° , hvor stort bliver da Cirkelns Areal og Arealet af den imellem Cirklen og Tangenterne liggende Figur? Der forlanges 3 rigtige Decimaler.

3. En Trekant konstrueres af to Vinkler og den indskrevne Cirkels Radius.

Udfaldet af Prøven var følgende:

	Dansk Stil.	Tysk, skriftl. & mundtl.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Naturlære.	Arithmetik, skriftl. & mundtl.	Geometri, skriftl. & mundtl.	Points.
J. Bøhr:	mg.	mg.	mg. ÷	ug. ÷	mg. +	ss.	ss.	ss.	mg.	ss. ÷	68 ² / ₃ .
M. C. H. Egede:	ss. ÷	ss. ÷	tg. +	ss.	ss.	ss. +	ss. +	mg. ÷	ss.	ss. ÷	51.
V. J. Gundet:	ss. ÷	ss.	ss.	mg.	tg. +	ss. +	mg. ÷	ug. ÷	mg.	mg. +	64.

Halvaarsexamen afholdtes sidst i Januar, og umiddelbart før Paasken anstilledes en Prøve med Eleverne af 5te A, hvis Udfald blev, at efterstaaende tre Elever fremstilles til dette Aars Afgangsprøve:

- C. F. C. Jensen, født 5te Januar 1866, indtraadt i i Skolen August 1872.
 N. F. V. Hausen, født 3die Juni 1866, indtraadt 1ste Juni 1876.
 H. C. V. J. Hogrebe, født 12te Maj 1864, indtraadt 1ste April 1880.

Examensskema.

Den skriftlige Afgangsprøve.

Onsdag den 15de Juni:

Kl. 8—12 Dansk Stil; Kl. 4—8 Geometri.

Torsdag den 16de Juni:

Kl. 8—12 Arithmetik; Kl. 4—8 Tysk Stil.

Den mundtlige Afgangsprøve.

Torsdag den 23de Juni:

Kl. 8 Geografi; Kl. 10 Naturlære; Kl. 1 Engelsk.

Fredag den 24de Juni:

Kl. 8 Historie; Kl. 10 Fransk; Kl. 4 Tysk.

Lørdagen den 25de Juni:

Kl. 8 Naturhistorie; Kl. 10 Matematik.

Den skriftlige Aarsprøve.

Torsdag den 23de Juni:

Kl. 8 Tysk Stil 4—5 Kl.; Kl. 8 Regning 1—3 Kl.

Fredag den 24de Juni:

Kl. 8 Dansk Stil 2—5 Kl.; Kl. 12 Dansk Stil 1 Kl.

Lørdag den 25de Juni:

Kl. 8 Regning 4—5 Kl.; Kl. 12 Engelsk Stil 4—5 Kl.

Den mundtlige Aarsprøve.

Lørdag den 9de Juli:

Kl. 8—10	Historie	5 Kl. B.	Kl. 3—5	Engelsk	4 Kl. P.
	Mathematik	4 — M.		Naturhistorie	3 — M.
	Fransk	3 — P.		Tysk	1 — A B.
— 10—12	Dansk	5 — Ø.	— 5—7	Dansk	4 — Ø.
	Dansk	2 — R.		Naturhistorie	2 — R.
	Geografi	1 — A B.		Regning 1B & Fbkl. J.	

Mandag den 11te Juli:

Kl. 8—10	Tysk	5 Kl. Ø.	Kl. 3—5	Tysk	4 Kl. Ø.
	Naturlære	4 — M.		Engelsk	3 — P.
	Historie	3 — B.		Historie	Fbkl. R.
— 10—12	Engelsk	2 — P.	— 5—7	Mathematik	5 Kl. M.
	Geografi	5 — B.		Religion	3 — Ø.
	Religion	1 — R.		Geografi 1B & Fbkl. B.	

Tirsdag den 12te Juli:

Kl. 8—10	Fransk	5 Kl. P.	Kl. 3—5	Fransk	4 Kl. P.
	Historie	4 — B.		Religion	2 — R.
	Dansk	1 — J.		Historie	1 — B B.
— 10—12	Naturhistorie	5 — M.	— 5—7	Engelsk	5 — Ø.
	Tysk	3 — Ø.		Geografi	4 — B.
	Geografi	2 — B.		Naturhistorie 1 — R.	

Onsdag den 13de Juli:

Kl. 8—10	Naturhistorie	4 Kl. M.	Kl. 10—12	Religion	4 Kl. Ø.
	Historie	2 — B.		Dansk	3 — P.
	Religion	Fbkl. R.		Historie	1 — A B.

Torsdag den 14de Juli:

Kl. 8	Naturlære	5 Kl. M.
	Tysk	2 — P.
	Dansk	Fbkl. R.
	Geografi	3 Kl. B.

Elevernes skriftlige Arbejder ville findes fremlagte i Gymnastiksalen.

Fredag den 8de Juli prøves de Elever, som ere bestemte til Optagelse i Skolen i det nye Skoleaar, der begynder Mandag den 15de August.

Torsdag den 14de Juli Kl. 2 og '3 holdes Prøve i Gymnastik og Sang, hvorefter Udfaldet af Examen og Opflytningen meddeles.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes herved Forældrene og hvem der ellers maatte interessere sig for Skolen.

1881.